

CK.0000070563

ĐÔNG TỬ
lạm Hồng Nhung : dịch

CHÁT TỐT HƠN THÂY TỐT

TÁC PHẨM KINH ĐIỀN VỀ VAI TRÒ CỦA NGƯỜI CHA TRONG GIÁO DỤC

Khái niệm mới về giáo dục của chuyên gia giáo dục nổi tiếng Đông Tử!
Cuốn sách bán chạy nhất!

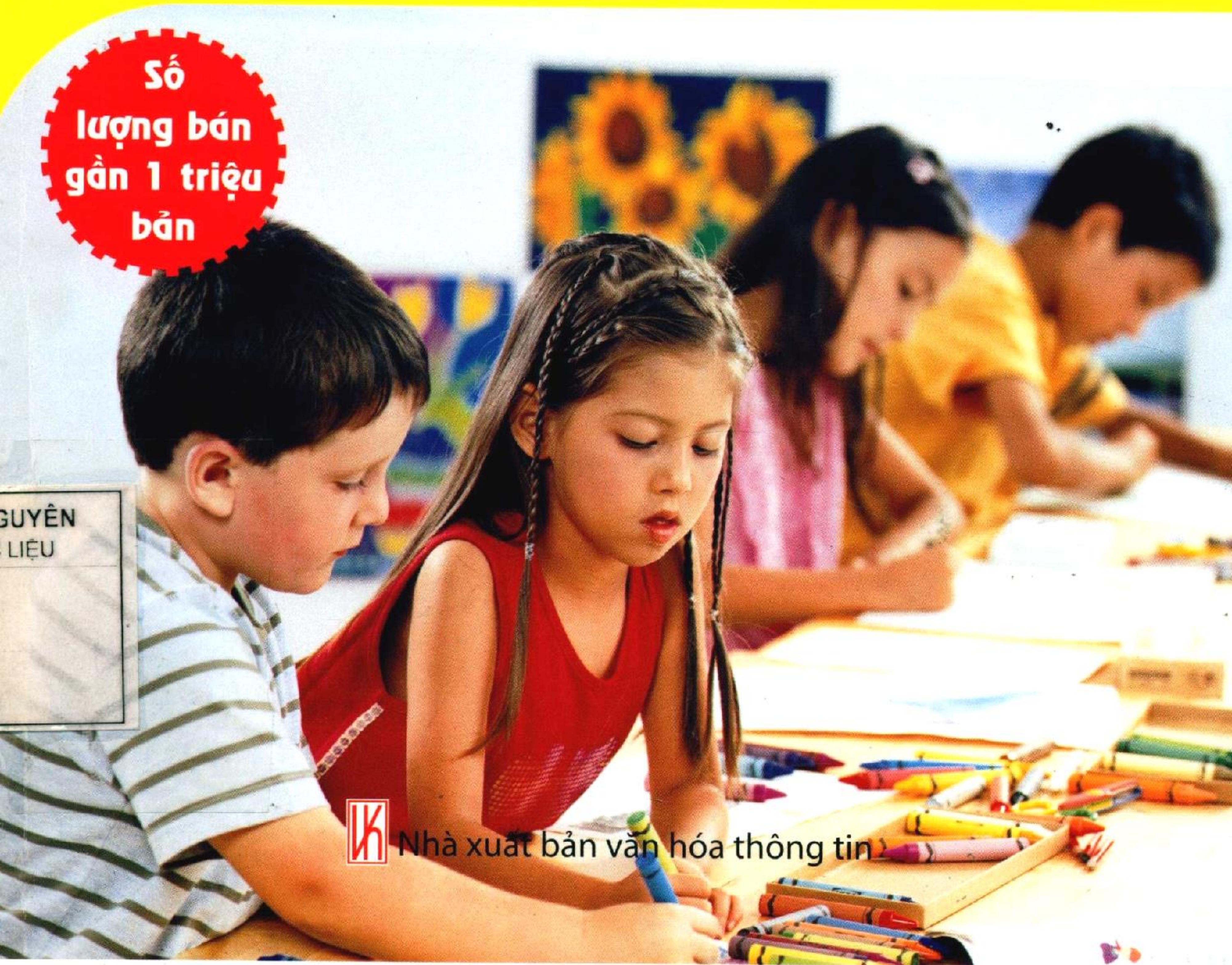
Khởi xướng làn sóng mới về giáo dục của người cha trong gia đình;
được các đài truyền hình, các tạp chí, các bậc cha mẹ hưởng ứng nhiệt liệt!

Số
lượng bán
gần 1 triệu
bản

GUYÊN
LIỆU

Nhà xuất bản văn hóa thông tin

**Tác phẩm kinh điển về vai trò
của người cha trong giáo dục.
Số lượng bán gần 1 triệu bản**

ĐÔNG TỬ

CHA TỐT

NGỌN

THẦY TỐT

Phạm Hồng Nhung *dịch*

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

- Khái niệm mới về giáo của chuyên gia giáo dục nổi tiếng Đông Tử!
- Cuốn sách bán chạy nhất!
- Khởi xướng làn sóng mới về giáo dục của người cha trong gia đình; được các đài truyền hình, các tạp chí, các bậc cha mẹ hưởng ứng nhiệt liệt!

CHƯƠNG 1

CHA TỐT HƠN LÀ NGƯỜI THẦY TỐT

LÀM NGƯỜI THẦY “KHAI SÁNG” ĐẠT CHUẨN

Sự giáo dục buổi ban đầu của người cha, được bắt đầu từ những chi tiết nhỏ nhặt nhất, là sự kế thừa văn hóa truyền thống, là biểu hiện cái tâm của người làm cha mẹ với một tình yêu vô bờ bến dành cho con cái.

“Dạy con tập đi, dạy con tập nói” - những điều cơ bản nhất của con người - cũng là trách nhiệm chung của các bậc cha mẹ. Cuộc đời của mỗi con người, đều luôn được người đi trước chỉ bảo, nhưng người thầy buổi ban đầu, ngay từ lúc mới lọt lòng, thì chỉ có thể là cha mẹ. Cha mẹ dạy con cách đi, cách nói, dạy con cách sống và dạy làm người.

Khi lần đầu tiên con vấp ngã, là cha mẹ bảo con: Ngã rồi hãy tự đứng dậy; khi con lần đầu tiên khóc, là cha mẹ bảo con, đó là cách thể hiện những cảm xúc từ trong tâm hồn, cần học cách điều tiết cảm xúc; khi con lần đầu tiên cười, là cha mẹ để con hiểu rằng cuộc sống có vô vàn những điều tươi đẹp, ý nghĩa; khi lần đầu tiên con có cảm giác bất lực, là lúc con học cách kiên cường đối diện như thế nào.

Gia đình là cái nôi của xã hội; là nơi trẻ sẽ nhận được sự giáo dục đầu tiên; là học đường đầu tiên của một con người; cha mẹ là người thầy đầu tiên, là người thầy sơ khai lúc con mới ra đời, là người thầy “khai sáng” cho con. Đó là những cái “đầu tiên” mà không gì có thể thay thế nổi. Vì thế

đặc điểm trong giáo dục của cha dành cho con có tính sớm nhất, tính khai sáng.

Trẻ con tới lứa tuổi đi nhà trẻ, cũng có nghĩa là bước từ môi trường toàn người thân, môi trường gia đình, ra xã hội, tiếp xúc với sự vật, con người bên ngoài xã hội. Những chân, thiện, mỹ; ác, giả, xấu trong xã hội đều dần đập vào mắt ngay thơ con trẻ, cho dù cha mẹ có muốn tìm cách cách ly con cũng không được; bởi vì ngày nay, các phương tiện truyền thông như ti vi, báo đài, mạng internet... đều phản ánh kịp thời hiện thực xã hội trên mọi góc độ; ảnh hưởng tốt có; ảnh hưởng xấu cũng có. Trẻ con, nhất là các bé đang trong tuổi đi mẫu giáo, khả năng phân biệt đúng, sai, thị phi còn chưa có, nhưng độ nhạy cảm thì lại tốt hơn người trưởng thành nhiều.

Nếu cha mẹ nhìn nhận và hiểu rõ được đặc điểm trên của trẻ, giúp trẻ nhận thức được những phái trái, để trẻ cảm nhận được mặt chính của những chân, thiện, mỹ, đồng thời hiểu được mặt trái của xã hội là những xấu, ác, giả, là có thể giúp trẻ tăng cường cảm giác chính nghĩa, đề phòng những cái xấu tiếp xúc với tâm hồn non nớt, thơ ngây của bé.

Thường thì từ ba đến sáu tuổi là lứa tuổi tiền đi học của trẻ; đó cũng là giai đoạn giáo dục sớm, là thời kỳ phát triển thể chất và tâm lý quan trọng nhất của con người; vì thế mà cha mẹ cần làm tốt cái gọi là “giáo dục khai sáng”. Có câu: “Bỏ vào nồi nhuộm trắng thành trắng; bỏ vào nồi nhuộm vàng thành vàng”. Thời kỳ nhi đồng là thời kỳ bé bắt đầu được “nhuộm”, rất nhiều các kỹ năng cơ bản của con người đều được hình thành trong giai đoạn này, ví như là biểu đạt về ngôn ngữ; các động tác cơ bản; các thói quen sinh hoạt, tính cách... Các nhà nghiên cứu đã chỉ ra rằng, nếu lấy mười bảy tuổi làm mốc cho sự phát triển toàn diện 100% về trí lực của trẻ, thì tới bốn tuổi, trẻ đã đạt được 50%; từ bốn đến tám tuổi thêm được 30%; từ tám đến mười bảy tuổi thêm 20% nữa. Như thế có thể thấy trước năm tuổi là giai đoạn phát triển trí lực nhanh nhất, đồng thời cũng là giai đoạn tốt đẹp nhất để tiến hành giáo dục sớm về trí lực, trong đó, giáo dục của cha mẹ, của gia đình, là vấn đề then chốt.

Tuy nhiên không phải giáo dục buổi ban đầu càng sớm càng tốt; giáo dục buổi ban đầu với trẻ, là một quá trình khoa học. Quá sớm hoặc quá muộn, đối với sự phát triển trí lực và bồi dưỡng tư duy nhận thức, đều bất lợi. Nếu giáo dục trẻ quá sớm, sự phát triển về tâm lý trí lực của trẻ chưa đến độ có thể hiểu được, thì vừa không có kết quả, lại vừa khiến trẻ nảy sinh ác cảm, sợ hãi với việc học và nhận thức. Rất nhiều bậc cha mẹ, chỉ vì muốn con sớm biết chữ, muốn con tiến bộ sớm, nên đã tạo ra áp lực rất lớn cho con, và có thể đó là căn bệnh “tự kỷ” mà ngày nay không hiếm gặp ở con trẻ.

Việc giáo dục “khai sáng” cho con, có thể thấy ở khắp mọi nơi, nhất là giáo dục của cha với con; giống như ví dụ dưới đây:

Trên đường phố tấp nập đông đúc, người xe nườm nượp, một lái xe taxi, trong lúc dừng xe tại bến, đã chỉ cho con trai mình một tòa nhà nói: “Con trai, xem kia. Kia là bệnh viện nơi con chào đời đó”. Cậu bé bên cạnh chừng hai, ba tuổi, nhìn cái bệnh viện đó, ngạc nhiên: “Bệnh viện?”, “Ừ, đó là nơi con đến với thế giới này đây”. “Thế giới?”. “Ồ, con còn nhỏ, sau này lớn lên cha sẽ giải thích cho con...”.

Đó là một cảnh hết sức bình thường trong cuộc sống hàng ngày. Bất luận là trên đường, trên xe, hay trên tàu, cha mẹ đều có thể dạy con. Chỉ cho con tắm biển đường, xem tivi, nhận biết địa điểm... muôn vàn các hình thức giáo dục con từ rất sớm. Điều đặc biệt của người cha trong câu chuyện trên, đó là một tài xế taxi. Vì thế, chỉ có thể tranh thủ dạy con lúc đang dừng xe lại. Không phải người cha nào cũng sẵn gia thế giàu có, học vấn phong phú, mà hầu hết, đều chỉ âm thầm cố gắng hết sức, dạy con từ những điều nhỏ nhất, dạy con tích lũy từng chút một để tạo ra một con đường bình an ổn định cho con được trưởng thành. Đưa trẻ con người lái taxi đó, sau này, khi đã nhận được rất nhiều các loại hình giáo dục, khi đã học đầy chữ nghĩa, liệu có còn nhớ lại lúc người cha tranh thủ dạy mình từng chút? Hy vọng là đưa trẻ đó sẽ nhớ. Bởi vì, cho dù chỉ là những dạy dỗ rất nhỏ buổi ban đầu đó, cũng đã là một hạnh phúc lớn lao.

Sự giáo dục buổi ban đầu của người cha, được bắt đầu từ những chi tiết nhỏ nhặt nhất, là sự kế thừa văn hóa truyền thống, là biểu hiện cái tâm của người làm cha mẹ, một tình yêu vô bờ bến dành cho con cái.

Tình yêu đó đều có sẵn trong mỗi con người.

Sau khi trẻ chào đời, từ nhỏ tới lớn, phần lớn thời gian là sinh hoạt trong gia đình, sớm sớm chiều chiều đều nhận được sự dạy dỗ của cha mẹ. Sự giáo dục đó, bao gồm cả vô ý và cố ý; có kế hoạch và không kế hoạch, tự giác và không tự giác... nhưng cho dù là giáo dục con theo phương cách nào, vào thời điểm nào, đều là cha mẹ, thông qua ảnh hưởng từ ngôn ngữ tới hành động để dạy con, tự lấy mình làm gương cho con. Cách giáo dục đó tạo ra ảnh hưởng và là quy phạm cho trẻ từ thói quen sinh hoạt, phẩm chất đạo đức tới cách nói năng hành động; những điều đó có sức ảnh hưởng ngầm rất lớn, theo trọn cả đời người, nên có thể nói, sống đến già học đến già, nên tác giả gọi các bậc cha mẹ là “người thầy trọn đời”.

Lời bàn của tác giả

1. Người cha làm “Người thầy khai sáng” cần có tinh quyền uy

Tinh quyền uy, là sự thể hiện quyền lực và uy lực của người cha với con trẻ. Sự tồn tại của gia đình được xác lập dựa trên mối quan hệ huyết thống giữa cha mẹ và con cái, quan hệ nuôi dưỡng, quan hệ tình cảm... trẻ con trên phương diện luân lý đạo đức và đời sống vật chất đều có tính ỷ lại rất lớn vào cha mẹ; lại thêm tính đồng nhất về lợi ích cơ bản của các thành viên trong gia đình, những điều đó khiến cha mẹ có uy quyền rất lớn với con, vì thế mà sự dạy dỗ của cha mẹ rất dễ khiến con cái chấp thuận và phục tùng. Cha mẹ sử dụng hợp lý điều này, sẽ rất có lợi cho sự hình thành thói quen về phẩm chất đạo đức tốt đẹp ở trẻ, đặc biệt là khi trẻ đang trong lứa tuổi mẫu giáo.

Sự giáo dục của người cha với con trong giai đoạn này, có hai mặt quan trọng. Một mặt, cha là người bảo hộ cho sự an toàn của con; mặt khác, cha là người thầy đầu tiên của con. Hiệu quả của việc cha giáo dục con như thế nào, là nằm ở sự xác lập tính quyền uy của cha. Sự xác lập quyền uy ấy, cần được xây dựng trên cở sở tôn trọng của trẻ chứ không phải là sự áp chế. Một người cha sáng suốt sẽ hiểu tính quan trọng của việc xác lập quyền uy, lại càng hiểu hơn, việc xác lập quyền uy ấy, không phải là cưỡng ép, bắt buộc, chủ quan, mà là sự vận dụng nhuần nhuyễn phương pháp cương - nhu.

2. “*Người thầy khai sáng*” cần có tinh cảm hóa

Sự mệt thiết và tất nhiên trong mối quan hệ huyết thống giữa cha mẹ và con cái, khiến những tình cảm yêu thương của cha mẹ có tính cảm hóa rất lớn tới trẻ. Trẻ con thường linh hội sâu sắc các ý nghĩa cử chỉ, lời nói của cha mẹ. Khi xảy ra chuyện, trẻ thường có thái độ tán đồng với cha mẹ; khi cha mẹ vui mừng, trẻ cũng cảm thấy hân hoan phấn khởi; khi cha mẹ biếu lộ bất an, bức dọc, trẻ cũng thường không vui; vì thế mà trẻ con rất dễ bị ảnh hưởng từ cha mẹ, nhất là giai đoạn mẫu giáo.

Nếu cha mẹ thường hành động theo cảm tính, hay buồn vui cáu bẳn bất chợt, sẽ khiến trẻ cũng tự nhiên hấp thu điểm yếu này. Nếu khi xử lý bất ngờ một tình huống nào đó, mà người cha bộc lộ lo lắng sợ hãi, giải quyết không kịp thời, sẽ có ảnh hưởng bất lợi tới trẻ; nếu người cha hành động ổn định, trầm tĩnh, cũng sẽ khiến trẻ có cảm giác bình an yên lành, như thế sẽ có tác dụng tích cực tới việc bồi dưỡng tâm lý cho trẻ.

3. “*Người thầy khai sáng*” cần có giáo dục kịp thời cho trẻ

Quá trình giáo dục con buổi ban đầu của cha mẹ, được bắt đầu từ các hành động nhỏ bé, riêng biệt nhưng cần có tính kịp thời. Có câu “hiểu con trai không ai bằng cha; hiểu con gái không ai hơn mẹ”. Vì cha mẹ và con cái thường xuyên bên nhau, nên cha mẹ chỉ cần thông qua những điều nhỏ

nhặt, thoảng qua như ánh mắt trẻ, hành động cơ thể của trẻ, nhất cử nhất động là đã hiểu được trạng thái tâm lý của con; phát hiện ra những vấn đề đang tồn tại trong con, từ đó mà có những uốn nắn, giáo dục kịp thời; tuyệt đối không nên để các vấn đề tồn tại đến ngày hôm sau, cần phải loại bỏ hoàn toàn các yếu tố bất lợi chỉ vừa mới manh nha trong trẻ.

Cuộc sống chính là giáo dục, giáo dục từng chi tiết nhỏ nhặt; nhất là giáo dục buổi ban đầu; chỉ có “người thầy khai sáng đạt chuẩn” mới có thể đào tạo nên những người con ưu tú mà thôi.